

2012RGW06 bijlage 19

Memorandum

Datum : 20-02-2012

Aan : Leden van de Statencommissie RGW

Van : Gedeputeerde Krol

Onderwerp : Nazending Concept-Ontwerp Provinciale Ruimtelijke
Structuurvisie 2013-2025 en Verordening

Geachte leden van de Statencommissie RGW,

bij de toezending van het concept-ontwerp Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2025 en Verordening is in het Statenvoorstel aangegeven dat er beperkte aanpassingen konden komen ten aanzien van het onderwerp bedrijventerreinen en ten aanzien van de begrenzing van de EHS. In dit memo vindt u de voorgestelde aanpassingen. De aanpassingen in de begrenzing van de EHS zijn op de bijgevoegde kaarten Natuur en Landbouw verwerkt.

Daarnaast waren enkele kaarten niet goed leesbaar in de papieren versie die u ontvangen heeft. Hiervoor zijn de volgende twee kaarten opnieuw bijgevoegd:

- Bodembeleid en bodemdaling;
- Reconstructiegebied.

De kaart Natuur was eveneens slecht leesbaar. Hiervoor treft u in dit setje een nieuwe versie aan.

Tenslotte vindt u in dit memo de beantwoording van de door u gestelde schriftelijke vragen over concept-ontwerp PRS en PRV.

Wijzigingen onderwerp bedrijventerreinen ten opzichte van concept-ontwerp PRS en PRV

Naar aanleiding van bestuurlijk overleg met de regionaal samenwerkende gemeenten over de regionale convenanten zijn wij voornemens om volgende wijzigingen t.o.v. het concept-ontwerp in de ontwerp-PRS en PRV op te nemen:

Aanpassing locatie

Voor De Ronde Venen is het bedrijventerrein Stationslocatie van 2 ha netto in het stedelijk gebied wel opgenomen in de overzichtstabel met het stedelijk programma voor Utrecht West op pagina 58, maar wordt niet genoemd in tekst van het stedelijk programma van De Ronde Venen op pagina 59 en ook niet in de Bijlage Bedrijventerreinen op pagina 43 van de PRV. De wijzigingen zijn als volgt:

- **PRS:** Aan het stedelijk programma van de Ronde Venen op pagina 59 wordt toegevoegd: "Binnen het stedelijk gebied is een beperkte uitbreiding aan de zuidwestzijde van het bestaande bedrijventerrein Mijdrecht (ook wel: Stationslocatie) met 2 hectare netto opgenomen".
- **PRV:** Aan de tabel op pagina 43 van de PRV wordt het getal 2 toegevoegd aan de cel "De Ronde Venen / inbreidingslocatie"

Aanpassingen PRV

In concept-ontwerp PRS en PRV is een koppeling gelegd tussen de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen en herstructurering: tegenover ieder bestemmingsplan voor een nieuw bedrijventerrein moet een herstructureringsplan liggen voor de herstructurering van een bestaand bedrijventerrein. De eerste aanpassing is dat een herstructureringsplan ook betrekking kan hebben op transformatie, dus wanneer een bestaand bedrijventerrein een andere functie krijgt (bijvoorbeeld woningbouw). De tweede aanpassing is dat voor een herstructureringsplan in eerste instantie een financiële onderbouwing nodig is en nog geen financiële dekking, zoals aangegeven in het concept-ontwerp. Dit in verband met het feit dat financiële middelen voor herstructurering voor een belangrijk deel uit de uitgifte van nieuwe terreinen moeten worden gehaald. Ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan voor een nieuw terrein is hiervan nog geen sprake. Wel blijft dat het herstructureringsplan economisch en financieel uitvoerbaar plan moet zijn, waarbij de tijdige realisering van de betreffende herstructurering verzekerd is; vandaar het woord “onderbouwing”. De wijzigingen zijn als volgt (in rood):

PRV artikel 1.1 sub 2

herstructureringsplan: een lokaal of in regionaal verband afgestemd plan met betrekking tot de herstructurering van één of meerdere bestaande bedrijventerreinen. Het regioconvenant vormt het vertrekpunt voor de op te stellen herstructureringsplan(nen). **Het herstructureringsplan kan ook betrekking hebben op transformatie.** Het herstructureringsplan wordt vastgesteld door de gemeenteraad en bevat in ieder geval:

- een probleemanalyse van openbare en private ruimte en op basis daarvan een meerjarenvisie op het betreffende geprioriteerde bedrijventerrein;
- betrokkenheid van het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties;
- het aantal hectares dat aangepakt zal worden waarbij onderscheid wordt gemaakt in privaat en publiek terrein;
- voorgenomen investeringen en bijbehorende financiële dekking **onderbouwing** voor de uitvoering van het plan van aanpak;
- fasering van de uitvoering.

Wijzigingen begrenzing Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

In het Statenvoorstel is aangegeven, dat er nog enkele wijzigingen in de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) plaats konden vinden, omdat de partners in het Akkoord van Utrecht nog konden reageren op de voorgestelde begrenzing. Alle partners hebben op die kaart gereageerd. Op basis hiervan zijn de volgende aanpassingen doorgevoerd:

- Op enkele plaatsen heeft wisseling plaats gevonden van de aanduiding Groene Contour in EHS en omgekeerd naar aanleiding van reacties van de bij het Akkoord van Utrecht betrokken partijen. Dit speelt onder andere bij de Heuvelrug.
- De begrenzing van Marickenland is aangepast naar aanleiding van het besluit van de Raad van State om het onderdeel natuur uit het bestemmingsplan Marickenland af te wijzen. Hier is de ‘oude’ begrenzing uit het Streekplan teruggebracht.
- Enkele afspraken over herbegrenzing van EHS zijn doorgevoerd op de kaart, zoals de begrenzing van percelen in het kader van Ruimte voor de Lek.

- Tenslotte zijn enkele kleine kaartfouten hersteld.

Beantwoording schriftelijke vragen Commissie RGW Provinciale Staten van Utrecht over de conceptontwerpen PRS en PRV

(de beantwoording is opgenomen in kaders onder de gestelde vragen)

I. D66

1. Begrip grootschalig

Blz. 12: "... voorkomen we grootschalige ontwikkelingen die de EHS onmogelijk maken". Wat verstaat het college onder 'grootschalige'?

In paragraaf 6.5.2 van de PRS en de toelichting op artikel 4.12 is dit begrip meer inhoud gegeven: onomkeerbare ingrepen en processen, zoals grootschalige verstedelijking, die het realiseren van natuur in deze gebieden onmogelijk maken, denk aan een woonwijk of een nieuwe weg. Overigens gaat het hier om tekst over de groene contour. Dit wordt ook op andere pagina's, in iets andere bewoordingen nader verduidelijkt. Het beleid in paragraaf 6.5.2 spreekt van het voorkomen van "onomkeerbare ingrepen en processen, zoals grootschalige verstedelijking". De PRV verbiedt "bestemmingen en regels die realisering van de Groene Contour belemmeren".

2. Eiland van Schalkwijk

Blz. 14: "Op het Eiland van Schalkwijk is de NHW vernuftig ingepast in het agrarische landschap. Hier ligt het meest gave ensemble van de linie [NHW]" . Waarom dan juist in het Eiland van Schalkwijk overleveren aan projectontwikkelaars (even gechargeerd gesteld) zonder remmende werking van de PRV?

Het beleid voor het Eiland van Schalkwijk, zoals vertaald in artikel 4.1 richt zich op het bieden van extra ruimte voor ontwikkelingen. Er is echter geen sprake van het vervangen van artikel 2.8, dat voorziet in de bescherming van de NHW. Overigens biedt pijler vijf van het koersdocument Eiland van Schalkwijk ook nog een basis voor bescherming van de NHW. Deze is daar aangemerkt als de hoofd drager van het toeristisch-recreatief profiel van het Eiland.

3. Thematische structuurvisie voor de ondergrond

Blz. 21: "Wij overwegen om een thematische structuurvisie ondergrond op te stellen". Er stond "wij gaan een thematische structuurvisie ondergrond opstellen". Waarom deze wijziging? In de bespreking van de bodemvisie in RGW is ook aangekondigd dat er een structuurvisie zal worden opgesteld. Mede op grond van de decentralisatie van rijkstaken.

In de concept-ontwerp PRS hebben we ervoor gekozen om voor processen die nog moeten starten op te nemen dat we overwegen dit te gaan doen. Daarmee laten we ruimte voor Provinciale Staten om bij de Startnotitie, of een later document, zoals een kadernota, nog te kunnen beslissen of met het betreffende proces/product wel of niet door te gaan op basis van nadere overwegingen. Wat betreft het proces van de thematische structuurvisie voor de ondergrond: in mei staat een startnotitie hiervoor op de termijnagenda van RGW. We volgen voor het opstellen van de thematische structuurvisie ondergrond de commissie Balemansmethode. Ter nuancering: er is niet bij de bespreking van de Bodemvisie in de Statencommissie RGW gesproken over het opstellen van een thematische structuurvisie voor de ondergrond, maar bij de latere besprekingen in relatie tot warmte/koudeopslag (WKO).

p25: Overstroombaar gebied. Het lijkt erop dat hiermee buitendijkse ontwikkelingen (woonwijken en bedrijventerreinen) mogelijk worden gemaakt. Waar wordt een dergelijke ontwikkeling voorzien? Waarom vindt GS buitendijkse ontwikkeling gewenst?

De ontwikkeling van woonwijken en bedrijventerreinen is alleen mogelijk binnen de rode contouren en op de uitleglocaties die expliciet in de PRS zijn opgenomen. Daarnaast geldt dat verreweg het grootste gedeelte van het overstroombaar gebied binnendijks ligt. Dit zijn gebieden die alleen overstromen bij een onverhoopte dijkdoorbraak. Er is sprake van één buitendijks gebied waar de genoemde ontwikkelingen mogelijk zijn, te weten de Noordschil van Baarn. Reden om hier, ondanks de buitendijkse ligging, bebouwing toe te staan is, dat vanwege de ligging en begrenzing van de kern van Baarn elders geen uitbreiding van het stedelijk gebied meer mogelijk is, terwijl hier wel behoefte aan is. De Noordschil werd in de structuurvisie 2005-2015 (Streekplan) al een ruimtelijk aanvaardbare mogelijkheid gevonden. In de concept-ontwerp PRS hebben we dit overgenomen en is hierover vanwege de ligging de volgende zin opgenomen 'Bij de planvorming in het buitendijkse gebied moet nadrukkelijk aandacht aan waterveiligheid worden besteed.'

4. Volgorde verstedelijking

Blz. 34: Wij pleiten er voor (evenals GroenLinks en ChristenUnie, zo menen wij) om een derde sport aan de duurzame verstedelijkingsladder toe te voegen: Na transformatie/hergebruik eerst kijken naar bestaand stedelijk gebied voor inbreiding, daarna naar al goedgekeurde uitleglocaties binnen de rode contour. Hoe kijkt het college hier tegen aan?

De duurzame verstedelijkingsladder wordt verankerd in het Besluit ruimtelijke ordening en werkt daarmee rechtstreeks door naar gemeenten die de ladder moeten toepassen bij het opstellen van bestemmingsplannen. Om die reden nemen wij deze niet ook nog op in onze PRV. Ons eigen, aanvullende beleid is dat we eerst de mogelijkheden in het bestaand stedelijk gebied (binnen de rode contouren) willen benutten, bij voorkeur in de nabijheid van bestaande halten en knopen van het OV-netwerk, alvorens uitbreiding aan de orde is. Bij het nalezen van de tekst denken wij nu dat de passage over de "voorkeursvolgorde" onder 5.1., p.34 verduidelijkt kan worden. Daarom stellen wij voor de volgende tekst op te nemen in de Ontwerp-PRS:
... het OV-netwerk kan een grote effectiviteitsslag bewerkstelligen voor zowel het stedelijk gebied als voor het netwerk. In concreto hanteren wij de volgende voorkeursvolgorde voor stedelijke ontwikkelingen: eerst de mogelijkheden van herstructurering of transformatie, dan de mogelijkheden in de nabijheid van halten en knopen van het bestaande OV-netwerk, dan de overige mogelijkheden in het stedelijk gebied (binnen de rode contouren), en als laatste uitbreiding.

5. Satellieten De Uithof

Blz. 39: Wij zouden graag zien dat de satellieten voor De Uithof pas in beeld komen ná herstructurering van kantoren/bedrijventerrein Rijnsweerd, waar nog voldoende capaciteit is om aan de Uithof-gerelateerde bedrijvigheid te vestigen, en dat dit voorbehoud in de PRS wordt opgenomen. Wat vindt het college hiervan?

De verdere ontwikkeling van het USP is erg belangrijk voor de economische ontwikkeling van de provincie. Naast de mogelijkheden op Rijnsweerd doen zich ook op andere locaties kansen voor verdere ontwikkeling voor, zoals het RIVM-terrein in De Bilt nu is besloten dat het RIVM over een aantal jaren zal verhuizen naar De Uithof. De noodzaak voor herstructurering van dergelijke locaties is eveneens van groot belang.

6. Regionaal wegennet.

Blz. 47: Waarom wordt hier specifiek melding gemaakt van 'een mogelijke oplossing voor de lange termijn' voor wat betreft de Rijnbrug in Rheden? Op basis van welk onderzoek baseert GS de opmerking dat er een regionaal op te lossen probleem bestaat bij de Rijnbrug op de lange termijn? Dit onderzoek zouden wij dan graag ontvangen en bespreken in MME.

In het onderzoek van 2008 is aangegeven dat de doorstroming op de Rijnbrug een groot knelpunt is. Hierbij is ook naar voren gekomen dat een tijdelijke oplossing voor het verbeteren van de doorstroming maar een beperkte houdbaarheid heeft door de autonome groei van het verkeer. Daarom is aangegeven dat er ook een lange termijn oplossing in beeld gehouden moet worden. Betreffende onderzoeken worden nu in relatie tot het gestelde in het coalitieprogramma geactualiseerd. In 2012 zult u hiervan de resultaten kunnen bespreken in de commissie MME.

7. Stedelijke programma's.

Blz. 52: Wat wordt bedoeld met de (vaak gebruikte) zin "Deze locatie kan een rol spelen bij de herijking van het stedelijk programma"?

In de regioconvenanten bedrijventerreinen zijn regionale plannings met locatievoorstellen opgenomen voor nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein. Bij de afweging van deze plannings/ locatievoorstellen i.h.k.v. de PRS en PRV zijn deze bedrijventerreinen ingedeeld in 3 categorieën:

1. ruimtelijk aanvaardbaar en ontwikkeling in eerste fase voorzien;
2. eerder ruimtelijk afgewogen aanvaardbare locaties , maar ontwikkeling is niet in eerste fase voorzien;
3. ruimtelijk minder gewenst óf afweging bij eerstvolgende herijking (niet eerder afgewogen locaties).

"Categorie 3" terreinen zijn niet opgenomen in de PRS, omdat ze óf ruimtelijk minder gewenst zijn óf dat de ontwikkeling niet in de eerste fase is voorzien en deze niet eerder ruimtelijk zijn afgewogen. "Categorie 1" terreinen zijn zowel opgenomen op de kaart (ingeval van ligging buiten bestaand stedelijk gebied) als in het stedelijk programma van de PRS. Categorie 2 terreinen zijn soms wel aangeduid op de kaart als toekomstig bedrijventerrein (zie ook beantwoording vraag 23 b.) c.q. zijn gelegen binnen het bestaand stedelijk gebied, maar de ontwikkeling van deze locaties is volgens de regionale convenanten pas in een tweede fase voorzien. Daarom hebben we deze terreinen nu nog niet opgenomen in het stedelijk programma, maar voor de duidelijkheid wél genoemd in de tekst bij de gemeentelijke stedelijke programma's.

8. Kernrandzones.

Blz. 63: Hoe wordt voorkomen dat, door het bieden van enige ruimte in de kernrandzones, de grond wordt "opgewarmd", waardoor gewenste ontwikkelingen (zoals natuur) juist moeilijker mogelijk wordt (vanwege het duurder worden van de grond)?

In de kernrandzone is slechts ruimte voor ontwikkelingen van beperkte omvang (kleinschalige stedelijk gelieerde functies) en alleen op grond van een samenhangende visie voor (een deel van) de kernrandzone. Het gaat bijvoorbeeld om het verbeteren van de kwaliteit met één of enkele woningen om dit te bekostigen, of het uitplaatsen van een bedrijf, om ontwikkeling binnen de rode contouren mogelijk te maken. Uit de gemeentelijke visie moet blijken dat de inzet van "rood" kan worden overwogen om daarmee de financiering van kwaliteitsverbetering veilig te stellen. Ook zullen de opbrengsten van het "rood" direct ten goede moeten komen aan deze kwaliteitsverbetering. Er zal een aantoonbare balans moeten zijn tussen de hoeveelheid "rood" en de te bereiken kwaliteitswinst. Onze verwachting is dan ook dat prijsopdrijvende effecten door de geboden mogelijkheden niet of nauwelijks zullen optreden.

9. Economie

D66 ziet liever geen nieuwe bedrijventerreinlocaties en indien er een echte noodzaak wordt aangetoond dan alleen in combinatie met herstructurering van bestaande locaties. Hoe kijkt het college tegen deze koppeling als voorwaarde aan?

Zie de artikelen 3.3. en 3.4. concept-ontwerp PRV: de ontwikkeling van nieuwe terreinen wordt in het 2e lid gekoppeld aan de herstructurering van bestaand terrein.

10. Kantoren

Géén nieuwe kantorenlocaties omdat er een gigantisch structureel overschot is. Is het mogelijk om eventuele nieuwe kantoren (op knooppunten) te koppelen aan de voorwaarde van het laten verdwijnen of transformeren van bestaande kantoren, dus als het ware als onderdeel van hetzelfde project?

Op dit moment is het ruimtelijk-juridisch instrumentarium niet toereikend om een koppeling tussen 'oud' en 'nieuw' af te dwingen (bovenplanse verevening) en kunnen we dit niet via de PRS/PRV regelen. Wij willen nieuwe kantoren toestaan op een beperkt aantal knooppuntlocaties omdat er nog vraag is naar innovatieve kantoorruimte op deze goed ontsloten locaties. Voor de Utrechtse economie is het van belang om een dergelijk aanbod te kunnen bieden. Koppeling van ontwikkeling van nieuwe kantoren aan de verplichting tot sloop en/of transformatie van oud is lastig te regelen (o.a. eigendomsverhoudingen, op welk schaalniveau, hoe te controleren, kosten), daarom hebben wij gekozen voor een stringente ruimtelijke inperking van het aantal m2 kantoor op overige locaties. Wij verwachten dat een dergelijke regel beter uitvoerbaar is en dat die tegelijkertijd partijen (gemeenten en vastgoedeigenaren) stimuleert om actief plannen te ontwikkelen voor de aanpak van de kantorenproblematiek.

11. Detailhandel

"Bij ruimtelijke plannen voor nieuwe grootschalige detailhandelsontwikkelingen vragen wij bij gemeenten aandacht voor regionale afstemming en het overtuigend aantonen van de behoefte". Waarom is dit zo zacht gesteld en waarom is niet voor dezelfde regeling gekozen als voor kantoren, waar hetzelfde probleem (overprogrammering en leegstand) op van toepassing is?

De detailhandelsproblematiek is in die zin anders van aard dat die zich voor een groot deel afspeelt op lokaal niveau en dat het daarmee primair een gemeentelijke aangelegenheid is, uitgezonderd enkele grotere winkelgebieden en themawinkelcentra. Tot nu toe hebben wij geen actieve provinciale rol met betrekking tot detailhandel ingenomen en dit zetten we voornamelijk voort in de concept-ontwerp PRS. PS inventariseert momenteel of de provincie een andere rol kan vervullen. Indien dit aanleiding geeft tot beleidswijziging in de ruimtelijke ordening, dan nemen wij die alsnog op in de PRS.

12. Recreatie

Wij zien niet heel duidelijk staan dat we bezig zijn een nieuwe recreatievisie op te tuigen, hier wordt niet of nauwelijks naar verwezen. Kan deze verwijzing nog toegevoegd worden en is hier afstemming mee?

We zijn inderdaad een recreatievisie aan het opstellen. Tussen de PRS en deze visie vindt goede afstemming plaats. We hebben hier nog niet expliciet naar verwezen, maar zouden dit kunnen doen op bladzijde 6 bij de opsomming van provinciale strategische en sectorale beleidsplannen en visies. Daar verwijzen we bijvoorbeeld ook naar de landbouwvisie en de economische visie.

II. ChristenUnie

13. Locaties voor wonen en werken

Bij bedrijventerreinen wordt een onderscheid gemaakt tussen locaties waarvan realisatie in de eerstvolgende jaren wordt voorzien en locaties waarbij dat niet het geval is. Bedrijvenlocaties die niet op afzienbare termijn ontwikkeld worden, zijn wel op de kaart aangeduid, maar zijn niet opgenomen in het stedelijk programma.

a. Gaat het hierbij om locaties uit het Streekplan 2005-2015 of betreft het ook locaties uit de regioconvenanten?

Met uitzondering van Vathorst West zijn de locaties die wel als toekomstig bedrijventerrein op de kaart zijn opgenomen maar niet in het stedelijk programma van de PRS zijn opgenomen afkomstig uit het Streekplan 2005-2015 (Utrecht-Rijnenburg, Vianen-Gaasperwaard 2e fase, Bunschoten-De Kronkels Zuid, Woudenberg-Parallelweg). Vathorst West vindt z'n oorsprong in de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht en de ontwikkeling daarvan hangt samen met de te ontwikkelen woningbouwlocatie ter plaatse. Al deze locaties zijn ook opgenomen in de regioconvenanten.

b. Waarom is er niet voor gekozen om deze locaties voorlopig te schrappen, aangezien het 'warm houden van de grond' betekent dat investeringen in het gebied (agrarische bedrijfsvoering, landschappelijke kwaliteit) op slot worden gezet?

Deze locaties zijn in het kader van het Streekplan 2005-2015 ruimtelijk afgewogen. In de regionale convenanten bedrijventerrein is ontwikkeling van deze locaties niet in eerste instantie voorzien, maar bij herijking van de stedelijke programma's over 4 jaar kunnen deze locaties wel weer een rol gaan spelen. Het geeft naar onze mening geen helderheid aan de burger om deze locaties nu te schrappen maar eventueel over 4 jaar wel weer op te voeren (consistentie van beleid). Zoals hierboven aangegeven zijn deze locaties opgenomen in de regioconvenanten en is een toekomstige bestemming als bedrijventerrein nog steeds aan de orde, alleen niet in de eerste fase.

c. is het voorstelbaar dat ook bij woningbouwlocaties, op regionale schaal, een prioritering wordt gemaakt?

De woningmarkt is erg veranderd ten opzichte van een aantal jaar geleden. Zo is de markt veranderd van een aanbodmarkt naar een kopersmarkt. In deze omstandigheid is het van belang dat er ingespeeld kan worden op de –veranderende- wens van de woonconsument. Daarbij is niet alleen belangrijk *wat* er gebouwd wordt, maar ook *waar* er gebouwd wordt. Dit betekent dat er de mogelijkheid moet zijn voor flexibiliteit. Daarbij past het niet om, naast de door ons aangegeven voorkeursvolgorde (zie beantwoording vraag 4), nog een andere prioritering in locaties aan te brengen. Wij vinden het belangrijk dat gemeenten en ketenpartijen in regionaal verband afspraken maken over een betere kwantitatieve en kwalitatieve afstemming van vraag en aanbod en een gezonde woningmarkt. Via ons beleid voor wonen en binnenstedelijke ontwikkeling willen wij een duurzame afstemming stimuleren en ondersteunen.

14. Functieverandering landelijk gebied

De mogelijkheden voor nieuwbouw na sloop van agrarische bedrijfsgebouwen zijn verruimd ten opzichte van het voorontwerp. Het beleid daarbij is ontstening van het landelijk gebied. Onduidelijk is hoeveel ruimte er met het voorgestelde beleid is voor herbesteding / functieverandering van agrarische gebouwen. Daarbij is dus niet sloop, maar opnieuw gebruiken van gebouwen het uitgangspunt. Een voorbeeld daarvan zijn de knoopen. Is het mogelijk om een overzicht te maken van de mogelijkheden voor hergebruik in het landelijk gebied, gebaseerd op ervaringen in andere provincies?

Het beleid (PRS 6.1, PRV art. 4.7) biedt ruimte aan de vestiging van andere functies op voormalige agrarische bouwvlakken. Uitgangspunt is ook dan vermindering van de agrarische bedrijfsbebouwing. Van de standaardsloopeis van 50% kan worden afgeweken, indien extra kwaliteit wordt geboden. Het is aan de gemeenten om voor dergelijk maatwerk beleid te maken. Het Twentse concept van de knoopen past zeker binnen dit beleid: een landschappelijk optimaal ingepaste bebouwingscluster voor wonen en werken, in bezit van een vereniging van eigenaren die tevens zorgdraagt voor onderhoud en beheer van wandelpaden en/of landschapselementen in de directe omgeving.

Het is mogelijk om de formele regelingen voor functiewijziging in andere provincies te bestuderen. Daarvan is in de voorbereiding van de PRS ook gebruik gemaakt. Die regelingen zijn echter ook nogal in beweging, omdat veel provincies met de herziening van hun structuurvisie / verordening bezig zijn. Gebruik maken van de

ervaringen met die regels in andere provincies is lastiger: provincies reageren immers op bestemmingsplannen, niet op concrete bouwplannen en visuele eindresultaten. Op dat gebied zijn slechts weinig onderzoeken beschikbaar. In het algemeen kun je stellen dat de formele speelruimte die provincies bieden aan gemeenten groter is, naarmate deze provincies sterker sturen op ruimtelijke kwaliteit. Overijssel bijvoorbeeld heeft een globaal geformuleerde verordening, maar stuurt heel sterk op ruimtelijke kwaliteit (zowel regulerend / toetsend als stimulerend).

15. Woningbouwprognoses

In het kader 'ontwikkeling woningmarkt' wordt gesteld dat 'de algemene opvatting is dat de woningmarkt niet in een tijdelijke dip zit, maar structureel aan het veranderen is'. Net als in het voorontwerp en de ontwikkelingsvisie NV Utrecht, is een aantal woningen van 68.000 geprognoseerd. Waarom wordt – ondanks de actuele en blijvende ontwikkelingen op de woningmarkt – vastgehouden aan een intensief bouwprogramma?

Inderdaad is in de PRS een woningbouwprogramma opgenomen van 68.000 woningen. Dit programma is gebaseerd op de opgave die is geformuleerd in de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht, de ruimtelijke mogelijkheden, de beschikbare plancapaciteit, de ambities van gemeenten en de gemiddelde woningproductie in de afgelopen jaren. Het in onze opdracht uitgevoerde ABF-onderzoek (begin 2011) hebben we gebruikt als ambtelijke referentie. Achtereenvolgens gaan we in op al deze elementen.

De Ontwikkelingsvisie NV Utrecht is door PS vastgesteld als bouwsteen voor de PRS. Hierin zijn voor de regio's Utrecht en Amersfoort voor de periode 2015-2030 mogelijkheden opgenomen voor de bouw van in totaal 49.200 woningen: 31.300 in bestaand bebouwd gebied en 17.900 woningen op uitbreidingslocaties als Vathorst-West, Woudenberg, Rijnenburg en de Kromme Rijn/Lekzone (Odijk-west en Vianen).

Op basis van de jaarlijks door ons geïnventariseerde gegevens over de aanwezige plancapaciteit zijn we met gemeenten in gesprek gegaan over een realistisch woningbouwprogramma. De regio's BRU en Amersfoort hebben daarvoor een Regiodocument c.q. een Integrale Gebiedsuitwerking opgesteld. Sommige door gemeenten gewenste locaties zijn daarbij niet of in geringere omvang opgenomen in verband met de ruimtelijke aanvaardbaarheid (bv. ontsluiting, landschap, bodemgesteldheid).

In de jaren 2005 t/m 2010 zijn gemiddeld 5.800 woningen per jaar gereedgekomen in de provincie Utrecht (cijfers CBS). De crisis op de woningmarkt komt in 2010 al goed tot uiting: het aantal gereedgekomen woningen in dat jaar bedroeg 3.465. Het PRS-programma van 68.000 woningen (2013 t/m 2025) gaat uit van een gemiddelde productie van 5.230 woningen per jaar.

In de "Verkenning woningbehoefte provincie Utrecht" (februari 2011) heeft ABF berekend hoe de woningbehoefte zich in de komende jaren zal ontwikkelen in onze provincie. Uit het rapport blijkt dat, bij realisering van het PRS-programma, het woningtekort in onze provincie zal toenemen tot circa 6% in 2025 omdat het aantal huishoudens meer groeit dan de woningvoorraad. De hoofdconclusies zijn dan ook dat er een structureel grote vraag naar woningen blijft in alle regio's in de provincie Utrecht en dat de omvang van het woningbouwprogramma slechts in beperkte mate bepalend is voor de huishoudensgroei. Deze wordt onder andere bepaald door de bevolkingsopbouw (Utrecht is een "jonge" provincie) en het vestigingsoverschot (Utrecht is een populaire vestigingsplaats voor o.a. studenten en vanuit economisch perspectief). Kanttekening die we bij het onderzoek hebben gemaakt is dat er in het destijds gehanteerde model slechts beperkt rekening is gehouden met de crisis, nl. alleen in het doorgerekende woningbouwprogramma (zie hierboven).

In de expertmeeting van de Statencommissie WMC op 23 januari jl. is door dhr. Poulus van ABF een nieuw model gepresenteerd, waarin voor het eerst de gevolgen van de crisis zijn verwerkt. Uit de presentatie van C. Poulus en verkregen achtergrondinfo is het volgende op te maken:

De woningmarkt wordt gestuurd door: demografie, economie, woonvoorkeuren en woningaanbod.

De demografische groei wordt niet beïnvloed door economische ontwikkelingen. Er komen elk jaar 6000-7000 huishoudens bij. Deze groei zal in de komende jaren wel dalen, maar voorlopig wordt nog geen krimp voorzien.

Economische groei: de afgelopen decennia heeft een forse inkomensgroei plaatsgevonden, de verwachting is dat er in de komende jaren (tot 2015) sprake is van een beperkte daling tot het niveau van 2002 tot 2005 (geen armoedeval).

Door de economische crisis en de daarmee verband houdende AFM-maatregelen veranderen de woonvoorkeuren: afname mobiliteit, minder animo voor de koopsector, minder mogelijkheden voor hypotheek.

De woningbouwproductie staat op een laag peil en de blijft in de nabije toekomst ook zo: voor Utrecht een daling van 45 %, in de koopsector zelfs 55 %. De vraag naar het soort woningen verandert sterk: een hogere vraag naar huurwoningen en een lagere vraag naar koopwoningen.

Gevolg is dat de discrepantie tussen de demografische groei en de woningbouw de komende jaren zal toenemen. Dit wordt grotendeels opgevangen in de bestaande voorraad (sponswerking woningmarkt: langer thuis of onzelfstandig wonen, geen overstap huur>koop etc.). Op den duur kan dit leiden tot spanningen.

Echter, op termijn zal herstel plaatsvinden en is er sprake van een inhaalvraag.

ABF heeft in opdracht van de ministers van I en M en BZK, ten behoeve van de beantwoording van de motie De Rauwe, onderzoek uitgevoerd naar de houdbaarheid van de prognoses voor de lange termijn woningbehoefte in de Noordvleugel (waar o.a. de Schaalsprong Almere op gebaseerd is). Uit dit onderzoek komt naar voren dat deze prognoses nog steeds houdbaar zijn. De uitbreidingsbehoefte van de woningvoorraad in de Noordvleugel is zelfs iets hoger dan eerder is geprognostiseerd. Voorts werkt het Kabinet aan een Structuurvisie Schiphol. Vanwege de effecten van de gewenste groei van Schiphol (Kabinetsbeleid) kunnen mogelijk een aantal verstedelijkingslocaties (in Noord-Holland) niet ontwikkeld worden (in verband met geluid) en wordt er gezocht naar alternatieve locaties, ook op Utrechts grondgebied.

Al met al is onze conclusie dat het PRS-programma van 68.000 woningen niet te hoog of onrealistisch is: zowel van "onderop" (aanwezige capaciteit en plannen) als van bovenaf (onderzoek en ontwikkelingen Noordvleugel) is dit programma houdbaar. Het gaat uit van een lagere gemiddelde woningproductie per jaar dan de gemiddelde huishoudensgroei per jaar en biedt de ruimte voor een eventuele inhaalslag bij herstel van de woningmarkt. Bovendien schept de PRS uitsluitend de ruimtelijke mogelijkheden, de daadwerkelijke realisering gebeurt door andere (markt)partijen en kunnen we als provincie hooguit stimuleren. Daarbij zijn de uitbreidingslocaties limitatief aangegeven en moet de noodzaak tot ontwikkeling daarvan eerst worden aangetoond volgens de "voorkeursvolgorde". En ten slotte gaan we het stedelijk programma van de PRS 4 jaar na vaststelling herijken op basis van de dan bekende inzichten.

16. Windenergie

Turbines tot een hoogte van 60 meter op het erf zijn niet langer toegestaan. Hierbij wordt verwezen naar de ervaringen in Flevoland, waar men af wil van solitaire turbines. Graag een nadere toelichting op het wijzigen van deze bepaling.

Het niet toelaten van solitaire turbines in het landelijk gebied is voorzetting van bestaand beleid, ingegeven door landschappelijke waarden en de verstorende werking van solitaire turbines. Gekozen is voor bundeling binnen afgebakende zoekgebieden. Als contramal tegen gebieden mét turbines is er nadrukkelijker voor gekozen ook gebieden te kennen vrij van windturbines. Het accepteren van turbines lager dan 60 meter zou eenzelfde ongewenst effect kunnen hebben als turbines hoger dan 60 meter. Om die reden zijn alle vormen van turbines uitgesloten in deze gebieden.

17. Kernrandzones

In de tekst van het ontwerp wordt gesproken over ‘het borgen en verbeteren van de kwaliteit van de kernrandzone’. Ook wordt nadrukkelijk uitgesproken dat de provincie van gemeenten verwacht ‘dat zij voor hun kernrandzone(s) een integrale visie en specifiek beleid ontwikkelen, waarin de omvang van de kernrandzone wordt begrensd en de (toekomstige) gebruiksmogelijkheden worden afgewogen’. In de verordening is het borgen of verbeteren van de kwaliteit geen onderdeel van artikel 4.8. Ook wordt het opstellen van een integrale visie afhankelijk gemaakt van de aard en omvang van de ruimtelijke ontwikkeling.

a. Waarom heeft het borgen/verbeteren van de kwaliteit geen plek gekregen in de verordening?

Het borgen/verbeteren van de kwaliteit in de kernrandzones kan niet als direct doel in de PRV worden opgenomen, omdat hierin slechts de gebruiksmogelijkheden van grond geregeld kunnen worden. Hierbij kunnen wel voorwaarden worden gesteld, die zijn gericht op kwaliteitsverbetering. Zo is beperkte woningbouw, die als uitzondering op de regel buiten de rode contour kan worden toegestaan, eerst mogelijk indien dit bijdraagt aan de kwaliteit in de kernrandzone, in het stedelijk gebied of in het landelijk gebied. In die zin is het stimuleren van kwaliteit op indirecte wijze wel opgenomen in de PRV.

b. Waarom wordt niet sowieso van gemeenten gevraagd dat zij een visie opstellen voor hun kernrandzones?

In hoofdstuk 6.2 van concept-ontwerp PRS is opgenomen, dat wij van gemeenten verwachten dat zij een integrale visie ontwikkelen voor hun kernrandzone(s) op basis waarvan zo nodig bestemmingen worden aangescherpt ter borging of versterking van ruimtelijke kwaliteit. Nieuwe c.q. herzieningen van bestemmingsplannen voor het landelijk gebied zullen door ons hierop worden beoordeeld. Afhankelijk van de aard en omvang van de bestemmingsplanherziening c.q. projectprocedure kan het irrealistisch zijn te verlangen, dat dit slechts provinciale medewerking krijgt als gelijktijdig voor de gehele kernrandzone een (kostbare) integrale visie wordt ontwikkeld. Bij grote planologische keuzes zal voor een gedegen afweging de beschikbaarheid van een samenhangende visie voor de totale kernrandzone en een beeldkwaliteitsparagraaf wél worden verlangd.

18. Kaart Natuur

De kaart ‘natuur’ is niet volledig. Drie categorieën (groene contour, uitwerking, bijzondere natuurwaarden buiten EHS en groene contour) zijn niet aangeduid.

a. Wordt de kaart voor de cie vergadering van 5 maart geactualiseerd, waarbij ook de nog uit te werken gebieden een categorie-aanduiding krijgen? In het bijzonder te noemen is de uitwerking van het Binnenveld, waarvoor hopelijk op korte termijn duidelijkheid komt.

Op de digitale kaart die u aangeboden heeft gekregen zijn al deze categorieën terug te vinden. Met het afdrukken is helaas iets misgegaan met de kleuren (zie ook antwoord op vraag 30). Overigens wordt de natuurkaart die u nu (digitaal) ontvangen heeft ten behoeve van de bespreking van 5 maart in de Statencommissie RGW nog geactualiseerd naar aanleiding van overleg met de partners uit het Akkoord van Utrecht. De kaart en met toelichting treft u bij de nazending aan. Met betrekking tot het Binnenveld, verwachten wij niet dat er voor de ter inzage legging iets verandert in de begrenzing. Dit gebied blijft als ‘uitwerking’ op de kaart staan.

III. GroenLinks

19. Procedure

Het is helder dat GS besluit tot ter inzage legging en dat PS gaat over de zienswijzen. Voor een zo zuiver mogelijke ter inzage legging zouden de ontwerp-PRS en –verordening zoveel mogelijk de politieke wens van PS moeten uitdrukken. Hoe kan dit wat u betreft het beste vorm krijgen in relatie tot voorliggend besluit? D.m.v. amendementen, moties of anderszins?

Vooropgesteld: de wijze waarop PS een agendapunt behandelen is uiteraard te bepalen door PS zelf en is niet aan GS. Dit neemt niet weg dat wij u hierin graag adviseren.

Krachtens de Wet ruimtelijke ordening resp. de Provinciewet is het vaststellen van een structuurvisie resp. verordening een bevoegdheid van PS. Uit artikel 158 van de Provinciewet volgt dat het voorbereiden (waaronder begrepen het ter inzage leggen) van beide documenten een bevoegdheid is van GS. Voor de stellingname in de gestelde vraag, dat de ontwerp-PRS en -PRV zoveel mogelijk de politieke wens van PS moeten uitdrukken, biedt dit wettelijk kader op zich geen basis. In beginsel laat de Provinciewet GS vrij bij het ontwerp. De wettelijke kaderstelling zoals bedoeld in de Provinciewet heeft al plaatsgevonden door de politieke vaststelling door PS van de Kadernota Ruimte. Dit neemt niet weg dat GS, alvorens de ontwerpen ter inzage te leggen, wel willen toetsen of de nu voorliggende versie naar het oordeel van PS daarvoor voldoende kwaliteit heeft, zoals ook is gebeurd met het Voorontwerp. Het gaat hierbij dus niet om het vaststellen van de ontwerpen, van specifieke teksten. Tegen deze achtergrond moet de vraag over de vorm van de behandeling in PS beoordeeld worden. Omdat er geen concrete teksten worden vastgesteld lijkt er geen ruimte voor amendementen die in de tekst van het concept-ontwerp wijzigingen aanbrengen. Voor moties is in principe wel ruimte. Maar gezien de aard van de vraagstelling van het college lijkt de categorie 'anderszins' (denk aan verzoeken, toezeggingen e.d.) hier het meest passend.

20. Visiekaart en (Inter-)nationale verbanden

Waarom is er niet voor gekozen de ruimtelijke verbanden in een wat bredere (inter-) nationale context weer te geven in de ontwerp-PRS?

In de tekst van de PRS zijn de internationale verbanden opgenomen (hoofdstukken 1 en 2). Om de visiekaart leesbaar te houden is er voor gekozen de daarop aan te geven provinciegrens overschrijdende relaties te beperken tot de meest intensieve en ruimtelijk belangrijke.

21. Verstedelijking algemeen

a. Kunt u een kaart leveren met daarop het bestaande bebouwde gebied (incl. definitie) en de begrenzing van bestaande plancapaciteit in vastgestelde bestemmingsplannen (zonder interventie van provinciewege)?

Er is geen actuele kaart beschikbaar met daarop het bestaande bebouwd gebied. Wij hanteren het begrip "stedelijk gebied" dat begrensd is door de rode contouren. De (voormalige) uitbreidingslocaties waarover een ontwerp-planologisch besluit is genomen, zijn opgenomen in het stedelijk gebied. Dat geldt bijvoorbeeld voor de locaties Leidsche Rijn, Houten-Zuid, Wilnis, Snel en Polanen in Woerden, Veenendaal-Oost en Vathorst in Amersfoort.

b. Zou het zinvol zijn in aanvulling op de (voorgenomen) ladder voor duurzame verstedelijking van het Bro binnen de rode contour een voorkeursvolgorde aan te geven tot werkelijke herstructurering/transformatie in bestaand bebouwd gebied vs. het benutten van beschikbare plancapaciteit?

Zie beantwoording vraag 4.

22. Woningbouw

a. Wij hebben onlangs begrepen dat de woningbouwprognoses bijgesteld zijn (in een statenbrief die behandeld is in WMC), klopt dat en zijn in PRS dezelfde cijfers gebruikt? Kan de onderbouwing van de behoefte ook in de PRS?

Zie beantwoording vraag 15. Daarbij is aangegeven dat ons woningbouwprogramma niet gebaseerd is op prognoses, maar op de ruimtelijke mogelijkheden. De in onze opdracht door ABF uitgevoerde verkenning naar de woningbehoefte is gebruikt als referentie. In de concept-Ontwerp PRS is aangegeven waarop het woningbouwprogramma is gebaseerd. (5.2, p. 36 bovenaan).

b. Zijn alle NV Utrecht locaties nog steeds noodzakelijk om aan deze bijgestelde prognoses te voldoen?

Niet alle NV Utrecht locaties en –zoekrichtingen zijn volledig opgenomen in het PRS-programma. Zo is de Kromme Rijn/Lekzone slechts gedeeltelijk opgenomen (totaal 2.750 woningen Hoef en Haag, Odijk West, en Eiland van Schalkwijk t.o.v. 5.500 woningen NV Utrecht), gaan we uit van de bouw van 5000 woningen in de PRS-periode in Rijnenburg (van totaal 7.000) en hebben we de locatie Woudenberg voor 1000 woningen opgenomen (extra optie tot 2000 woningen is niet opgenomen). Voor het PRS-programma van 68.000 woningen zijn alle opgenomen locaties noodzakelijk.

c. Zijn de uitbreidingslocaties getoetst op passende multimodale ontsluiting cf. de ladder voor duurzame verstedelijking? Voldoet de locatie bij Vianen hier bijv. werkelijk aan?

In de planMER zijn alle grote uitleglocaties beoordeeld op onder andere het aspect mobiliteit. De conclusie ten aanzien van Hoef en Haag is dat deze locatie slecht scoort op dit punt, met name vanwege het niet voorzien in een treinverbinding. Andere ontsluitingsmogelijkheden (waaronder bus en auto naar stadsgewest) zijn bij de planvorming mee te nemen. Bij de planvorming voor deze locatie zal hier zeker de nodige aandacht aan moeten worden besteed. Voorts is voor elke ruimtelijke ontwikkeling een mobiliteitsscan verplicht en, als er sprake is van knelpunten, een uitgebreide mobiliteitstoets (art. 3.8 PRV).

d. Er wordt een kadernota binnenstedelijke ontwikkeling aangekondigd; de PRS is ook kaderstellend. Wat van die beoogde nota kan niet in de PRS opgenomen worden (m.a.w. kunnen we dat niet in 1 keer afhandelen)?

De PRS stelt de ruimtelijke kaders; de Kadernota Binnenstedelijke ontwikkeling sluit daarop aan en gaat over de provinciale aanpak van binnenstedelijke ontwikkeling en wonen: welke thema's, welke rol en de inzet van middelen. Andere beleidsterreinen beschikken ook al over een dergelijk plan (bijv. AVP, SMPU en programma herstructurering). Daarom is het logisch om ook op dit terrein een kaderstellend document op te stellen, dat verder kan gaan dan alleen ruimtelijk relevante aspecten.

23. Bedrijventerreinen

a. Kan de onderbouwing voor de behoefteramingen ook in de PRS opgenomen worden?

In het landelijk Convenant Bedrijventerreinen is afgesproken dat er in de periode 2010 - 2020 maximaal 335 ha aan nieuw bedrijventerrein nodig is in de provincie Utrecht. Na aftrek van het aantal maar nog uit te geven hectares dat al in bestemmingsplannen is vastgelegd blijft hier maximaal 178 nieuw te plannen bedrijventerreinen over, die door ons is verdeeld over de vier regio's. In hetzelfde convenant is afgesproken dat regionaal samenwerkende gemeenten deze planningsopgave vertalen naar een regionale planning, inclusief een (zelf te kiezen) fasering en segmentering naar type bedrijventerrein. De door de regionaal samenwerkende gemeenten opgestelde behoefteramingen dienen als onderbouwing van hun regionale planningsopgave en bijbehorende locatievoorstellen, binnen de provinciale verdeling van de planningsopgave over de regio's. De behoefte aan bedrijventerreinen op middellange en lange termijn is echter onzeker. Het beschikbare landelijke scenario en het bijbehorende rekenmodel voor de vraag naar bedrijventerreinen zijn gedateerd. Bovendien hebben de regio's in hun onderbouwing verschillende methodes en eigen aannames gebruikt, waardoor de behoefteramingen onderling niet vergelijkbaar en aannames niet altijd verifieerbaar zijn. Daarom

achten wij het niet verantwoord om de door de regio's onderbouwde behoefte als uitgangspunt te nemen voor de hele planningsperiode en worden om deze reden worden dan ook niet in de PRS opgenomen. In de PRV worden, tot de eerstvolgende herijking, alleen die locaties mogelijk gemaakt die wij ruimtelijk aanvaardbaar vinden en in de regionale convenanten als eerste zijn gefaseerd; in totaal minder dan 90 hectare. Voor de eerstvolgende herijking zullen nieuwe behoefte-ramingen worden gemaakt op basis van dan actuele scenario's en modellen en een meer uniforme methode voor de hele provincie.

b. Kunt u de categorie "wel op de kaart, niet in programma" als een aparte legenda-eenheid op kaart zetten?

Dit is naar onze mening niet nodig, omdat in de beleidsomschrijving bij het object 'toekomstig bedrijventerrein' is aangegeven dat de locatie moet zijn opgenomen in het stedelijk programma van de desbetreffende gemeente. Dit stedelijk programma is gekoppeld aan het object 'gemeente ...' dus bij het klikken op de kaart komt deze tekst gelijktijdig tevoorschijn ('satéprikker').

24. Kantoren

a. In het voorontwerp was –menen wij- sprake van een regel dat een nieuw kantoor mogelijk was mits een bestaand leegstaand kantoor gesaneerd of getransformeerd zou worden. Is dit er nu niet meer, omdat nieuwe plancapaciteit (behoudens 4 locaties) gewoon niet meer mag? Zou de regel nog kunnen gelden voor nieuwbouw binnen reeds verleende plancapaciteit?

Zie beantwoording vraag 10. Aan plancapaciteit die reeds in een vastgesteld bestemmingsplan is opgenomen, kunnen wij geen voorwaarden meer stellen. De PRV geldt alleen voor nieuwe (en te actualiseren) ruimtelijke plannen.

b. Wat zijn de overwegingen om bij de 4 knooppunten de eis tot sanering/transformatie (van bijv. 50%) niet te hanteren?

Zie beantwoording vraag 10.

25. Bereikbaarheid

a. De bereikbaarheid in de provincie Utrecht zal in de toekomst vooral gewaarborgd kunnen worden door verbetering/uitbreiding van het regionaal OV-systeem. Hiertoe wordt nu in het kader van het MIRT een regionale OV-visie gemaakt en in de provinciale middelen zijn hier al toekomstige middelen voor vrijgemaakt. Zou het niet zinvol zijn om met als met de AUB-lijn enkele ruimtelijke reserveringen op te nemen, dan wel, op welke manier worden inzichten uit de regionale OV-visie later alsnog in het ruimtelijk beleid vertaald? (denk bijv. aan tramlijnen naar Zeist, De Bilt, Leidsche Rijn (naar centrum en zuidelijk).

Het OV-Mirt onderzoek is nog niet afgerond. Om nu alvast ruimtereserveringen op te nemen voor de uitkomsten van het onderzoek is wat voorbarig. Bij het nieuw op te stellen Mobiliteitsplan (dit jaar) zullen de uitkomst van het OV Mirt onderzoek bekend zijn en kunnen worden betrokken. In de Planwet staat voorgeschreven dat de provincie in haar Mobiliteitsvisie aangeeft in hoeverre het voorgenomen beleid leidt tot aanpassing van de structuurvisie. Indien nodig zouden er dus op een later moment nog ruimtelijke reserveringen kunnen worden gemaakt voor het regionale OV-systeem.

b. Kunnen de fietsnetwerken van provinciaal belang ook op de kaart?

We richten ons in ons fietsbeleid op de hoofdfietsroutes die in het SMPU+ zijn aangegeven. Deze routes zijn fietspaden en parallelwegen langs bestaande wegen. Daarnaast gaat het om 9 gewenste verbindingen, die alle deel uitmaken van lopende plannen (VERDER, A12-BRAVO). Fietsvoorzieningen hebben omdat ze samenvallen met bestaande wegen en voorzieningen geen afzonderlijke ruimtelijke relevantie in de context van deze PRS. Daarom is geen apart fietspadennetwerk opgenomen.

26. Natuur

a. De ontwerp-PRS wijst op mogelijke ontwikkelingen buiten de EHS, die toch significant effect kunnen hebben op de natuurkwaliteit binnen de EHS. De oproep tot pro-actief overleg is begrijpelijk gezien de afwezigheid van schaduwwerking van de EHS. De groene contour heeft als omschrijving “van belang voor het functioneren van de EHS”, is het dan niet logisch dit soort ontwikkelingen in elk geval binnen de groene contour wel te weren?

In de Groene Contour weren wij grote onomkeerbare ingrepen die het functioneren van de EHS onmogelijk maken. Daarmee is al sprake van een extra mogelijkheid om ontwikkelingen te weren.

b. Waarom is ervoor gekozen bijzondere natuurwaarden buiten EHS en groene contour alleen via “stimuleren” te sturen en niet “reguleren”?

Wij willen het instrument “reguleren” alleen inzetten voor die onderdelen die wij het meest van belang achten voor de natuur in Utrecht. Wat ons betreft gaat het dan om de EHS, inclusief de 1506 hectare uit het Akkoord van Utrecht.

Overigens reguleren we voor de groene contour wel iets, namelijk dat ongewenste ontwikkelingen hier niet plaats kunnen vinden. De realisatie ervan en de daarbij horende inzet van instrumenten of middelen laten we over aan gemeenten en marktpartijen.

c. Kunt u een kaart leveren waarop al gerealiseerde natuur en nog te realiseren EHS onderscheiden zichtbaar zijn?

Deze kaart kan geleverd worden als achtergrondinformatie, maar zal geen onderdeel uitmaken van de PRS. Deze kaart is als bijlage toegevoegd aan dit memo.

27. Landbouw

a. Voor verwevingsgebieden staat in de PRS dat omschakeling naar IV binnen milieuruimte is toegestaan, lid 3 in art. 4.13 schept deze mogelijkheid voor LOG. Waar wordt het voor verwevingsgebied geregeld? En, is dit echt wenselijk gezien het karakter van het verwevingsgebied?

Volgens het schema op bladzijde 78 en de tekst op blz. 80 van concept-ontwerp PRS is omschakeling van grondgebonden veehouderij naar niet- grondgebonden (intensieve) veehouderij in het verwevingsgebied mogelijk mits hiervoor milieuruimte is. In de PRV dient artikel 4.13 lid 3 en de toelichting daarop inderdaad aangepast te worden. De mogelijkheid in verwevingsgebieden voor omschakeling van grondgebonden naar niet-grondgebonden veehouderij is bestaand beleid volgens het reconstructieplan. Dit beleid is bij de actualisatie van het reconstructieplan niet aangepast. De vraag of een dergelijke omschakeling ter plaatse wenselijk/aanvaardbaar is, is onderwerp van de gemeentelijke toetsing aan de omgevingskwaliteiten, zoals beschreven is op blz. 83 van het reconstructieplan.

b. Is het mogelijk dat met de 1e 30% uitbreiding in verwevingsgebieden al bouwpercelen van meer dan 1,5 ha ontstaan? Is dat wenselijk, of zou die 1,5 ha als bovengrens moeten gelden. Als dat mogelijk is en wenselijk wordt geacht, moeten dan de voorwaarden die verbonden worden aan de 2e 30% niet ook aan de 1e 30% worden verbonden?

Het is mogelijk dat bouwpercelen bij de eerste 30% uitbreiding de grens van 1,5 ha overschrijden. In dat geval dient getoetst te worden aan de voorwaarden zoals vermeld in artikel 4.13 lid 5 en 6. De formulering van dit artikel moet op dit punt inderdaad verduidelijkt worden.

c. In lid 8 van art 4.13 wordt aangegeven dat een ruimtelijke onderbouwing moet worden gegeven dat uitbreiding nodig is voor voortzetting van het agrarisch bedrijf. Is “bedrijfseconomische” i.p.v. “ruimtelijke” hier niet het correcte woord?

Het woord ruimtelijke is in deze context in elk geval niet correct en kan beter worden weggelaten. Wij zullen de tekst aanpassen.

d. Zou het in de toelichting bij de voorwaarden voor uitbreiding boven 1,5 ha. niet passend zijn explicieter de refereren aan de landbouwvisie in de zin dat de gevraagde verbetering ten opzichte van wettelijke normen zodanig is dat betreffende uitbreiding een duidelijke bijdrage levert aan de ontwikkeling naar een mens-, dier- en milieuvriendelijke landbouw, zoals in de landbouwvisie is aangegeven?

Deze suggestie kunnen we overnemen. De aspecten mens-, dier- en milieuvriendelijkheid worden overigens in de huidige tekst van het artikel en de toelichting ook al wel expliciet benoemd.

28. Verstedelijking landelijk gebied

In art 4.7 lid 4 wordt de bouw van 1 of meer nieuwe woningen toegestaan bij sloop van bedrijfsbebouwing. De bouw van woningen kan echter wel degelijk economische winst opleveren. Zou om die reden een vereveningsbijdrage redelijk zijn als investering in de kwaliteit van het gebied?

De genoemde regeling in de verordening omschrijft standaardsituaties, die primair gebaseerd zijn op een ruimtelijke afweging: op basis van kwaliteitsverbetering door sloop van overbodig geworden gebouwen is enige extra verstedelijking in het landelijk gebied aanvaardbaar. De getallen houden voorts rekening met een redelijke verhouding tussen de kosten van sloop en herinrichting enerzijds, en opbrengsten van woningen anderzijds. De *ruimtelijke* afweging dient echter wel voorop te staan, niet de financiële. In de praktijk worden al vaak extra woningen geclaimd vanwege vermeend hoge kosten. Daar moet terughoudend mee worden omgegaan. Dat geldt omgekeerd ook voor het afkomen van economische meerwaarde. Ook die is moeilijk te objectiveren. Zoals gezegd is er ruimte voor maatwerk met extra woningen of bedrijfsruimte, als daar ook ruimtelijke kwaliteitswinst tegenover staat. Het is dan wel mogelijk om die kwaliteitswinst in een gemeente collectief te realiseren en individuele initiatiefnemers voor functiewijziging daarin naar rato financieel te laten deelnemen.

29. Ruimtelijke kwaliteit in de verordening

In zowel Ontwerp-PRS als –verordening is een rode draad dat “ontwikkeling mogelijk is, mits ruimtelijke kwaliteit/landschappelijk goed inpasbaar”. Ruimtelijke kwaliteit heeft in de PRS in een matrix en met een verwijzing naar de (inspirerende) kwaliteitsgidsen wel inhoud gekregen, maar beperkte hardheid. In de verordening wordt weinig verwezen naar de kwaliteitsgidsen. Deze zijn opgezet als inspirerende documenten en niet geschikt als normstellende kaders. Wat echter wel mogelijk is dat in de verordening gevraagd wordt naar onderbouwing in de toelichting van een ruimtelijk plan over de wijze waarop de betreffende kwaliteitsgids is benut. Dit vermindert de vrijblijvendheid en bevordert de eenduidige toepassing en naleving van “ontwikkeling, mits ruimtelijke kwaliteit/landschappelijk goed inpasbaar”. Wat zijn uw overwegingen voor en tegen hierbij?

De kernkwaliteiten beschouwen wij als provinciaal belang. De bescherming daarvan hebben wij vastgelegd in de PRV. Maar met regels alleen kun je een landschap niet beschermen. Een landschap is geen statisch gegeven: er moet ruimte zijn voor nieuwe ontwikkeling. De kunst is om die ruimtelijke ontwikkelingen optimaal in te passen in het landschap en zo die kwaliteiten juist te versterken. Dat vraagt om praktische oplossingen. Daarom hebben wij voor de verschillende landschappen in de provincie de gebiedskaternen opgesteld. De katernen bieden geen extra regels, maar vooral inspiratie. Wij vertrouwen er op dat deze inspiratie zijn werk doet, en stimuleren en ondersteunen gemeenten ook in het gebruiken van de gebiedskaternen. Het alsnog verplicht hanteren van de gebiedskaternen doet naar ons oordeel afbreuk aan het doel waarvoor ze zijn opgesteld.

30. Nieuwe afdrukken kaarten

Op enkele verkregen kaartafdrukken zijn niet alle legenda-elementen goed te onderscheiden. Kunt u de volgende kaarten nogmaals ter beschikking stellen met compleet leesbare legenda:

- Reconstructie (verwevingsgebied is niet te onderscheiden)
- Natuur (bijzondere natuurwaarden buiten EHS en groene contour is niet te onderscheiden)
- Bodem (gevoelig voor bodemdaling is niet te onderscheiden).

De griffie zal u nieuwe prints sturen. Op de digitale versie op de provinciale site is het onderscheid wel duidelijk.

IV. CDA

31. Geledingszone

Waarom wordt de term "geledingszone" niet helemaal geschrapt, nu er geen specifiek beleid op van toepassing is?

De term geledingszone maakt deel uit van onze visie op de ontwikkeling van de provincie. We willen het gebied rondom de steden Utrecht en Amersfoort, wat hen scheidt van de kernen in de omgeving, open houden en we willen hier plek bieden voor recreatieve ontwikkelingen. Dat open houden regelen we via het beleid en de regels voor de rode contouren en het slechts beperkt toestaan van uitleglocaties. De recreatieve ontwikkelingen regelen wij via het beleid en de regels voor de recreatiezone. In de geledingszone op de visiekaart komen beide beleidslijnen bij elkaar.

32. Windturbines

In de PRS wordt, evenals in de toelichting bij het statenvoorstel, voor windturbines hoger dan 60 meter opgenomen dat deze in het landelijk gebied slechts op de daarvoor aangewezen locaties kunnen worden geplaatst. In de PRV mis ik de hoogtemaat en daarmee wordt naar mijn mening ook de mogelijkheid van plaatsen van turbines lager dan 60 meter beperkt.

Het is inderdaad niet de bedoeling turbines lager dan 60 meter te realiseren buiten de aangewezen gebieden in het landelijk gebied, ingegeven door de wens het landelijk gebied te vrijwaren van windturbines als contramal tegen gebieden mét turbines. Binnen de aangewezen gebieden (in landelijk gebied) kunnen alleen turbines van 60 meter en hoger worden gerealiseerd teneinde te voorkomen dat, ook in productie-omvang, te beperkte turbines worden gerealiseerd.

33. Inhoud woningen landelijk gebied

In de PRV (pag. 19) wordt een maximale inhoudsmaat van woningen in het landelijk gebied genoemd. "Gedacht" wordt aan 600-800m³. Betekent dit dat gemeenten zelf de mogelijkheid tot maximeren hebben in een bandbreedte van 600 tot 800 m³ of moet dit anders worden gelezen?

Deze mogelijkheid hebben de gemeenten inderdaad. Er is bewust niet gekozen voor het opnemen van een harde norm in de regel, mede omdat er nu al verschillen bestaan tussen gemeenten, maar vooral om inhoud te geven aan ontwikkelingsplanologie en het daarmee samenhangende sturen op kwaliteit i.p.v. kwantiteit. Wel verwachten wij van de gemeenten dat zij bij hun bestemmingsplannen de keuze voor een maximale omvang motiveren, door een relatie te leggen met landschap en beeldkwaliteit.

34. Saldering bij ruimte voor ruimte

Tevens in de PRV (pag. 23) wordt de mogelijkheid van salderen van sloopmeters in het kader van de ruimte-voor-ruimte regeling genoemd. Is dit een intergemeentelijke regeling, m.a.w. kan er worden gesaldeerd met sloopmeters uit verschillende gemeenten?

Wij denken in de eerste plaats aan saldering binnen gemeenten. De PRV stelt immers regels ten aanzien van ruimtelijke plannen, en een gemeente kan alleen ruimtelijke plannen vaststellen voor haar eigen grondgebied. Indien een aantal gemeenten echter gemeenschappelijke afspraken maakt op basis waarvan de (tijds) sloop en de nieuwbouwmogelijkheden op de verschillende betrokken percelen waterdicht worden geregeld, dan bestaat daartegen geen bezwaar. Bedacht moet wel worden dat steeds aan de basiseis wordt voldaan, dat op de betrokken bouwpercelen de bedrijfsactiviteiten echt zijn gestopt en alle overbodige bedrijfsbebouwing wordt gesloopt. Het sprokkelen van vierkante meters sloop, zonder dat van feitelijke bedrijfssanering sprake is, is niet de bedoeling.

35. Nevenactiviteiten op agrarische bedrijven

PRV (pag. 31). Nevenactiviteiten op agrarische bedrijven dienen per definitie ondergeschikt te zijn aan de agrarische hoofdbestemming. Betreft het hier een economische of ruimtelijke toetsing of wellicht een combinatie van beide? Het lijkt mij gewenst dit goed te omschrijven.

De vraag of nevenactiviteiten ondergeschikt zijn aan de agrarische hoofdfunctie wordt primair economisch beoordeeld. Is de nevenactiviteit ondergeschikt qua inkomsten en arbeidsinzet? De ruimtelijke aanvaardbaarheid wordt vooral geregeld door bepalingen in de PRV (artikel 4.13 lid 7 en 8) die beperkingen opleggen aan de fysieke ruimte die gebruikt wordt voor de nevenactiviteit, de beperkingen voor nieuwbouw ten behoeve van de nevenactiviteiten en de mobiliteitstoets.

V. PvdA

Concept ontwerp PRS

36. Kwaliteit landschap

blz. 4 In de kadernota, het voorontwerp en het coalitieprogramma wordt gesproken over het doel "versterken van de kwaliteit van het landelijk gebied". Hier wordt alleen nog gesproken over behoud van de kwaliteit van het landelijk gebied. Op blz. 9 komt wel de prioritaire keuze terug: versterken van de kwaliteit van het landelijk gebied. Klopt het dat dit laatste het doel is, en dit dus verder gaat dan behoud van de kwaliteit van het landelijk gebied?

Voor zover wij hebben kunnen nagaan, is behoud niet als enige doel genoemd, maar altijd in combinatie met versterken; ook op blz. 4. Mocht dit toch niet het geval zijn, dan zullen we alsnog versterken toevoegen. De tekst op blz. 9 is de letterlijke weergave vanuit de Kadernota.

37. Onderbouwing verplicht?

blz. 35 onder stedelijk gebied en rode contouren: wij vragen de gemeente te onderbouwen. Kan een gemeente ervoor kiezen dat niet te onderbouwen en toch uitbreiden?

Nee, deze voorwaarde is opgenomen in de PRV (art. 4.8) en gemeenten moeten bij opstelling van hun ruimtelijke plannen de PRV in acht nemen.

38. Nationale parken

blz. 64 Het kabinet heeft de Nationale Parken afgeschaft. In de structuurvisie wordt over Utrechtse Landschappen gesproken die voorheen Nationale Parken waren zoals Utrechtse Heuvelrug. Is dit een bewust woordgebruik? Komt er nog een visie over de (voorheen) Nationale Parken en Nationale landschappen?

We hebben ervoor gekozen één benadering te hanteren voor de landschappen in onze provincie. We spreken daarmee niet meer over nationale landschappen of nationale parken, maar over Utrechtse Landschappen. We hebben dit dekkend gemaakt voor het gehele landelijke gebied. De bescherming van de natuur in het nationaal park, inclusief de natuurgerichte recreatiemogelijkheden, is terug te vinden in ons beleid voor de EHS en de passage daar over het samengaan van EHS en recreatie.

39. Agrarisch natuurbeheer

blz.74 Hoeveel agrarische bedrijven binnen de groene contour zijn bedrijven die gebruik maken van de regeling voor Agrarisch Natuurbeheer? Is er een schatting hiervan te geven?

Deze informatie kan beschikbaar gesteld worden, maar vraagt daarvoor om een onderzoek in de informatie van de Dienst Regelingen. Dit is niet op korte termijn te realiseren, vanwege de hoeveelheid werk. Wij horen graag of dit onderzoek dusdanig van belang is dat hier menskracht en middelen voor vrij moeten worden gemaakt.

Concept ontwerp PRV

40. Helder woordgebruik

blz. 14. Bij het ontwerp hadden wij gevraagd om minder vaag woord gebruik. Soms is dat gelukt. Op blz. 14 is ruimtelijke kwaliteit van vervangen door kwaliteit van de kernrandzone. Dit is nog vager. Wat wordt hiermee bedoeld?

In de toelichting op dit artikel is aangegeven dat door de realisatie van een woonwijk een nieuwe kernrandzone ontstaat. De kwaliteit daarvan moet gelijktijdig mee ontwikkeld worden. Waar het om gaat bij de kwaliteit van kernrandzone verschilt van geval tot geval en kan niet in harde criteria worden vastgelegd. De concrete invulling is een verantwoordelijkheid van de gemeenten. In paragraaf 3.4 wordt wel een opsomming gegeven van aspecten die een rol spelen bij de ruimtelijke kwaliteit van de kernrandzone. De formulering in artikel 3.2 is overigens gelijk aan die in het Voorontwerp (art.17 lid 2 sub b).

41. Kernrandzone

blz. 26: Uitleg bij tweede lid onder e: Na landschappelijke afweging moet het ruimtelijk plan voldoen aan de landschappelijk gewenste inpassing. Dit kan zijn het toevoegen, versterken of herstellen van bestaande landschappelijke kenmerken of kwaliteiten. Betekent dit dat landschappelijke inpassing ook kan betekenen dat de het landschappelijk goed ingepast is maar de landschappelijke kwaliteiten verslechterd zijn?

De zone rond een kern kan bestaan uit delen, die in landschappelijk opzicht verschillend zijn te beoordelen en te waarderen. Dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met de gaafheid van de oorspronkelijke structuur of de mate waarin stedelijk gelieerde functies en bebouwing aanwezig zijn. Indien na een brede afweging wordt besloten om toch een nieuwe functie toe te staan in een relatief open gedeelte van de kernrandzone kan de landschapskwaliteit 'openheid' daarmee worden aangetast. Terwijl de versturende werking weer kan worden verzacht door voorwaarden te stellen aan de kwaliteit van ontwerp, situering en beplanting. Doordat de kernrandzone zich juist kenmerkt door multifunctionaliteit, zal er niet gauw sprake zijn van foute functies, maar wel risico zijn op verkeerde vormgeving of situering. Een op te stellen integrale visie voor de kernrandzone zal hiervoor een kader moeten bieden.

42. Groene contour

blz. 29 bij groene contour: ontwikkeling zoals agrarisch bouwblokken en aanleg van recreatievoorzieningen worden hier niet tot de onomkeerbare ingrepen begrepen. Betekent dat dat binnen de groene contour, aan de rand van de EHS, megastallen gebouwd kunnen worden? Worden er daaraan voorwaarden gesteld, omdat ze aan de EHS grenzen en omdat ze beoogd EHS gebied waren of worden er geen voorwaarden aan gesteld? Indien er voorwaarden worden gesteld zijn deze dezelfde als voor de reconstructie en LOG gebieden of zijn deze anders?

Als het ruimtelijk aanvaardbaar is, en de ondernemer in de grondgebonden veehouderij die in de groene contour, nabij de EHS gevestigd is, voldoet aan alle voorwaarden voor de doorgroei boven de 1,5 hectare bouwblok, dan kan er in de groene contour een bouwblok van maximaal 2,5 hectare gerealiseerd worden. De voorwaarden voor de doorgroei van de bouwblokken van melkveehouderijbedrijven zijn inderdaad hetzelfde als voor de doorgroei van niet-grondgebonden (intensieve) veehouderij in het landbouwontwikkelingsgebied (LOG). Artikel 4.13 stuurt op de omvang van agrarische bouwpercelen en regelt de doorgroeimogelijkheden naar maximaal 2,5 hectare voor zowel de grondgebonden (melk)veehouderij in de gehele provincie, als voor de niet-grondgebonden veehouderij in het LOG en in het verwevingsgebied (in dit laatste is op basis van de voorwaarden niet maximaal 2,5 hectare mogelijk, maar een 2^e 30% doorgroei).

43. Voorwaarden agrarische bouwpercelen tot 2,5 ha

blz. 30 bij punt 5: uit de formulering begrijp ik dat de voorwaarden nu allemaal moeten gelden, dit in tegenstelling tot het voorontwerp waar nog en/of stond. Klopt dat?

Er moet aan alle voorwaarden worden voldaan, maar dat was in het voorontwerp ook al de bedoeling. De en/of die daar was opgenomen verwees naar bedrijven die al maximaal scoorden op één van de voorwaarden en daar dus geen verbetermogelijkheden meer hadden. De tekst in het voorontwerp bleek echter verwarrend. Daarom hebben GS tijdens de besprekingen van het voorontwerp PRS/PRV en de landbouwvisie aan PS toegezegd om dit aan te passen. Daaruit zijn de formuleringen naar voren gekomen, zoals opgenomen in concept-ontwerp PRS en PRV.

44. Voorwaarden agrarische bouwpercelen tot 2,5 ha

blz. 31 bij uitleg vijfde lid:

a. sommige verwevingsgebieden zijn gebieden waar eerst nieuwe gronden voor de EHS beoogd waren. Zoals een aantal gebieden ten zuiden van de Utrechtse heuvelrug. Klopt het dat daar onder voorwaarden een groei van twee keer 30% mogelijk is van niet-grondgebonden veehouderij? Deze gebieden grenzen aan waterbeschermingsgebieden en/of infiltratiegebieden. Is dan toch uitbreiding mogelijk? Kan dit geen verslechtering van de kwaliteit van het grondwater van de natuurgebieden van de Utrechtse Heuvelrug betekenen?

De toetsing aan milieueffecten maakt onderdeel uit van de voorwaarden zoals vermeld in artikel 4.13 lid 6. In de onderbouwing van het ruimtelijk plan zal hier dus aandacht aan gegeven moeten worden. Een verslechtering van de kwaliteit van het grondwater zou strijdig zijn met de voorwaarde genoemd bij artikel 4.13 lid 6e.

b. het begrip landschappelijke kwaliteit komt in dit ontwerp bij de voorwaarden niet meer terug. Nu wordt gesproken over ruimtelijk aanvaardbaar en goede landschappelijke inpassing. Wat is het verband tussen deze begrippen en het begrip landschappelijke kwaliteit?

De doorgroei van bouwpercelen moet ruimtelijk aanvaardbaar zijn, bij alles wat daarbij komt kijken. Daar valt dus ook landschappelijke kwaliteit onder. Wat we dan nog als extra kunnen vragen, is de landschappelijke inpassing. Die is nog niet afgedekt met het begrip 'ruimtelijk aanvaardbaar'. Denk hierbij aan de situering van de gebouwen en adequate erfbeplanting.

VI. SP

45. Golfbaan bij Woerden

Voorafgaand aan de Statenvergadering van 30 januari heeft de heer Buenk, voorzitter van de golfvereniging Woerden, een petitie overhandigd aan de commissaris van de koningin. De golfvereniging pleit voor de aanleg van een golfbaan in Woerden, in de Polder Groot Houtdijk bij Kamerik. Als ik bijlage 17 van de PRS, de recreatiekaart, goed interpreteer, dan heeft de Polder Groot Houtdijk op dit moment niet de kwalificatie "recreatiezone". Het lijkt een buffer te zijn tussen het stiltegebied bij Gerverscop en de recreatiezone rondom Woerden.

a. Als de wens van de golfvereniging gevolgd wordt, moet de bestemming van het gebied veranderen. Welke factoren -- behalve de wens van de golfvereniging -- spelen een rol bij het veranderen van de bestemming van dit gebied?

b. Hoe reëel is de komst van een golfbaan in dit gebied?

De Polder Groot Houtdijk bij Kamerik heeft in de PRS verschillende aanduidingen gekregen: veengebied gevoelig voor bodemdaling, CHS – agrarisch cultuurlandschap, landschap Groene Hart en grotendeels landbouwkernegebied. Bovendien ligt er een stiltegebied naast. De recreatiezone bij Woerden is bewust tussen de kernen Woerden en Harmelen geplaatst en niet in het kwetsbare gebied ten noorden van Woerden. Nieuwe golfbanen staan wij met het concept-ontwerp PRS alleen toe in de recreatiezone. De Polder Groot Houtdijk ligt daar buiten. De PRS biedt dus geen mogelijkheden voor een golfbaan in de genoemde polder. Er kan dus geen sprake zijn van het veranderen van de bestemming in dit gebied ten faveure van een golfbaan.

Deze golfbaan is overigens reeds ter sprake gekomen tijdens het proces van het opstellen van de structuurvisie Woerden in 2009. In dat proces is deze locatie door de provincie steeds weer afgewezen op inhoudelijke gronden, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Er is, gezien de hiervoor opgenomen beschrijving van dit gebied op basis van concept-ontwerp PRS, geen sprake van gewijzigde omstandigheden die nopen tot een heroverweging van het toenmalige standpunt.

Ter aanvulling m.b.t. hoe een golfbaan zich zou verhouden tot dit landschap: of een golfbaan past in een landschap, is afhankelijk van kenmerken ter plaatse. Deze polder ligt in een grootschalig, gaaf weidegebied. Het is een open, laag dynamisch landschap met een kenmerkende slagenverkaveling en veel sloten, een zogenaamd cope-ontginningslandschap. Daarnaast is de belangrijkste drager van dit landschap de landbouw, vandaar de aanduiding landbouwkernegebied. Realisering van een golfbaan in dit gebied geeft daarmee een niet te aanvaarden inbreuk op de waarden van dit gebied.